

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ПАТОПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХІАТРІЯ**

Спеціальність: С4 «Психологія»

Освітньо-професійна програма: **Клінічна психологія**

Код компонента в освітній програмі: **ОК 6**

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

Форма здобуття освіти: **очна (денна)**

Рік навчання: **I**

Семестр(и): **I (осінній)**

Тип освітнього компонента: **нормативний**

Навчальний рік: **2025-2026**

Обсяг: **5 кредитів ECTS (150 год.)**

Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, консультації**

Підсумковий контроль: **іспит**

Пререквізити: **обсяг знань достатній для вступу на спеціальність**

Кафедра/підрозділ: **кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи, пр. Науки, 4**

Керівник освітнього компонента: **Кожина Ганна Михайлівна,**
email: hm.kozhyzna@knmu.edu.ua

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Курс «Патопсихологія та психіатрія» присвячений вивченню змін психічної діяльності при патологічних станах мозку у співставленні з нормою. Він охоплює історичні передумови та сучасні напрями розвитку патопсихології й психіатрії, види та вікові особливості порушень психіки, клінічні прояви психічних хвороб, а також підходи до їх лікування та профілактики. Увага приділяється психологічному аналізу складних ситуацій взаємодії з особами, які мають відхилення у психічному розвитку, методам патопсихологічного та психіатричного дослідження, застосуванню елементів психотерапії в комплексному лікуванні. Курс формує розуміння закономірностей функціонування психіки у нормі та патології, інтегруючи знання клінічної психології, психофізіології, нейропсихології та консультативної практики.

МЕТА КУРСУ: сформувати у здобувачів системні теоретичні знання про патопсихологію та психіатрію, навчити аналізувати відхилення у психічному розвитку, володіти методами патопсихологічної діагностики й психотерапевтичної допомоги, розвинути здатність до професійної взаємодії у клінічному та міждисциплінарному контексті.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- пояснювати основні категорії, теоретичні засади та перспективи розвитку патопсихології та психіатрії;
- описувати види порушень психіки та їх вікові особливості;
- визначати основні форми психічних захворювань, наркоманій і токсикоманій;
- збирати анамнез, складати програму патопсихологічного дослідження та обґрунтовувати її;
- застосовувати методики діагностики порушень пізнавальної сфери й особистості;
- інтерпретувати результати патопсихологічного дослідження та складати професійний висновок;
- своєчасно розпізнавати психопатологічні симптоми та синдроми з урахуванням вікових особливостей;
- надавати психологічну допомогу особам із порушеннями психічного розвитку;
- використовувати елементи психотерапії у складі комплексних лікувальних програм;
- діяти з урахуванням етичних принципів, професійних норм і міждисциплінарної взаємодії.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**Перелік тем лекцій (30 год.):**

1. Предмет і завдання психіатрії та патопсихології.
2. Принципи і методи патопсихологічних досліджень.

3. Розлади відчуття і сприймання.
4. порушення пам'яті.
5. Розлади мислення, мовлення та інтелекту.
6. порушення емоційно – вольової сфери.
7. порушення свідомості та уваги.
8. Психологія девіантної поведінки. Психічні й поведінкові розлади внаслідок уживання психоактивних речовин.
9. Психічні й поведінкові розлади внаслідок уживання алкоголю.
10. Органічні психічні розлади.
11. Соматогенні психічні розлади.
12. Шизофренія, шизотипичні й маревні розлади.
13. Афективні розлади настрою.
14. Невротичні, що пов'язані зі стресом і соматоформні розлади.
15. Розлади особистості порушення розвитку особистості.

Перелік тем практичної роботи (50 год):

1. Предмет і завдання психіатрії та патопсихології.
2. Принципи і методи патопсихологічних досліджень.
3. Розлади відчуття і сприймання.
4. порушення пам'яті.
5. Розлади мислення, мовлення та інтелекту.
6. порушення емоційно – вольової сфери.
7. порушення свідомості та уваги.
8. Психологія девіантної поведінки. Психічні й поведінкові розлади внаслідок уживання психоактивних речовин.
9. Психічні й поведінкові розлади внаслідок уживання алкоголю.
10. Органічні психічні розлади.
11. Соматогенні психічні розлади.
12. Шизофренія, шизотипичні й маревні розлади.
13. Афективні розлади настрою.
14. Невротичні, що пов'язані зі стресом і соматоформні розлади.
15. Розлади особистості порушення розвитку особистості.
16. Розумова недостатність.
17. Психологічний супровід діагностичного і терапевтичного процесу. Організаційні аспекти діяльності патопсихолога.

Перелік тем самостійної роботи студента (70 год.)

1. Вивчення наукової літератури та конспектування першоджерел.
2. Підготовка до підсумкового заняття за темами.
3. Історія розвитку науки психіатрії та наркології.
4. Нормативно-правові документи, що регламентують роботу психіатричної служби.
5. Регістри психічних розладів.
6. порушення мовного розвитку.
7. порушення розвитку координації рухів.
8. Шизоафективний розлад.
9. Вікові та гендерні особливості вживання наркотичних речовин та речовин, які не внесені в державний перелік наркотичних речовин.
10. Циклотимічний розлад.
11. Розлади природніх відправлень.
12. Розлади тілесних відчуттів та переживань.
13. Розлади внаслідок адиктивної поведінки.
14. Розлади контролю спонукань.

15. Клінічні протоколи для надання медичної допомоги хворим на психічні розлади.
16. Персоніфіковані підходи до терапії психічних розладів.
17. Деструктивні та дисоціальні поведінкові розлади.
18. Побічні ефекти при призначенні психофармакотерапії.
19. Суїцидальна поведінка у хворих на психічні розлади.
20. Немедикаментозні методи лікування хворих на психічні розлади.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекції, інтерактивні дискусії, робота в малих групах, аналіз і розв'язання комунікативних ситуацій, метод кейсів, рольові ігри, моделювання професійних діалогів, тренінгові вправи з розвитку комунікативних навичок, метод самопрезентації, мозковий штурм.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД становить загальну навчальну діяльність (ЗНД).

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Підсумковий контроль. Умовою допуску до заліку є набрання 70 балів ЗНД. Оцінка за іспит становить від 50 до 80 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗ + 3$.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Психіатрія та наркологія. Інструменти вимірювання залежностей: навч. посіб. / [кол. авт.], за ред. О. О. Сердюка, В. В. Чугунова ; Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Запорізьк. держ. мед. ун-т ; ун-т Вейна ; Мічиган. ун-т. – Харків - Запоріжжя, 2022. – 272 с.
2. Психіатрія та наркологія в загальній медичній практиці: навчальний посібник / Г.М. Кожина, Н.О. Марута, Л.М. Юр'єва та ін. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2019, 344с.
3. Psychiatry and Narcology (textbook) — Н.М. Kozhyna, T.S. Mishchenko, N.O. Maruta et al.,— Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2021. — 352 p.
4. Психіатрія та наркологія (частина 2) : робочий зошит : методичні рекомендації для самостійної роботи студентів медичного факультету / Г.О. Самардакова, К.О. Зеленська, Т.Ю. Красковська. – Харків, 2019. – 99 с.
5. Психіатрія та наркологія : робочий зошит : методичні рекомендації для самостійної роботи студентів стоматологічного факультету / Г. О. Самардакова, К. О. Зеленська. – Харків, 2019. – 196 с.

Зав. кафедри психіатрії, наркології,
медичної психології та соціальної роботи

Ганна КОЖИНА